

Lokale geloofsgemeenschap waarheen?

**zaterdag 27 februari 2016
Beziel Verband Utrecht en Professorenmanifest**

Hij die gesproken heeft

Hij die gesproken heeft een woord dat gáát,
een tocht door de woestijn, een weg ten leven,
een spoor van licht dat als een handschrift staat
tegen de zwartste hemel aangeschreven:
Hij scheidt ons hier een nieuwe dageraad,
Hij roept ons aan, 'Ik zal jou niet begeven'.

Hij die ons in zijn dienstwerk heeft gewild,
die het gewaagd heeft onze hand te vragen:
die ons uit angst en doem heeft weggetild
en ons tot hier op handen heeft gedragen;
Hij die verlangen wekt, verlangen stilt -
vrees niet, Hij gaat met ons, een weg van dagen.

Van U is deze wereld, deze tijd.
Gij hebt uw stem tot op vandaag doen klinken.
Uw Naam is hartstocht voor gerechtigheid,
uw woord de bron waaruit wij willen drinken.
Gij die tot hiertoe onze toekomst zijt -
dat wij niet in vertwijfeling verzinken.

"Lokale geloofsgemeenschap waarheen?"

Bezielend Verband Utrecht en

Professorenmanifest

Samenvatting Veldhoven, Brummen, Antonius, Klaarenbeek

- **Veldhoven** Kerk nog niet gesloten; na protesten tegen fusie, bisschoppelijke richtlijnen, ontslag pastoraal werkster, gestart met eigen vieringen buiten eigen kerkgebouw d.m.v. Stichting Oase tegen verbod pastoor in.
- **Brummen** Vitale, financieel gezonde geloofsgemeenschap. Beroepsprocedure tegen gedwongen kerksluiting afgewezen door Vaticaan; kerkgebouw is verkocht, verder als pastoraal steunpunt in voormalig parochiehuis (geen liturgische vieringen of sacramenten).
- **Antonius Utrecht** Aangekondigde sluiting kerk per 1 juli 2016. Plannen voor stadsklooster met alternatieve vieringen binnen richtlijnen en verboden bisdom, met zo mogelijk behoud gebouw. Vitalisering van eigen gemeenschap staat voorop.
- **Klaarenbeek** Kerkgebouw aan eredienst onttrokken. Teruggekocht met geld opgebracht door hele dorpsgemeenschap ten behoeve van activiteiten lokale geloofsgemeenschap en maatschappelijke activiteiten. Vooralsnog geen liturgische vieringen en sacramenten.

Alle vier proberen lokale geloofsgemeenschap te behouden met of zonder eigen kerkgebouw i.p.v. op te gaan in eucharistisch centrum.

Kernpunten bedreiging geloofsgemeenschappen

1. **Centralisatiebeleid** (parochiefusies, opheffen "locaties", gelovigen samenbrengen in eucharistisch centrum en sluiten van "overtollige" kerken)
2. **Strakke traditionele richtlijnen en verboden** (in het bisschoppelijke gareel brengen van parochies en "locaties")
3. **Dwangmaatregelen** (o.a. verbod op lokale woord- en communievieringen, askruisje, paastriduüm; centraliseren van koren, parochiebladen en websites; terugdringen rol van leken, PW'ers en emeriti)

Toekomstverwachting kardinaal Eijk

"Door leegloop en financiële nood is dat het onafwendbare lot van de Rooms-Katholieke kerk in Nederland." (brief van 23 november 2014, herhaald in lezing voor ABN Amro in nov. 2015)

- Van 326 naar hooguit 20 parochies, met elk ca. 40.000 geregistreeerde katholieken, en nog slechts enkele honderden kerkgangers
- met elk nog 1 à 2 kerken (eucharistische centrum)
- onder 1 pastoor en 1 parochiebestuur
- Met 1 pastoraal team (pastoor met soms nog een priester en 1 of 2 onbezoldigd diakens)

Ofwel: ruim 300 kerken gesloten en evenzovele "locaties" opgeheven (zowel vitale als niet-vitale), geen PW'ers en vrouwen meer in pastoraat.

Recent:

- Afwijzing beroep Brummen; ook vitale geloofsgemeenschappen vogelvrij?
- Afwijzen 2 aanvragen voor kerksluitingen in regio Zwolle door Mgr. Eijk
- Groeiend verzet sommige pastoors?

"Lokale geloofsgemeenschap waarheen?"

Beziel Verband Utrecht en

Professorenmanifest

Bisdom Den Bosch

Beleid vergelijkbaar met Utrecht, echter:

- **nog niet alle parochies gefuseerd**; steeds opnieuw vertraagd door verzet en schrijnend tekort aan kwalitatief geschikte priesters/pastors
- gemiddeld **kleinschaliger** samenvoegingen
- groeiend verzet tegen uitvoering "**reactionaire agenda**" van Mgr. Mutsaerts
- toenemend aantal conflicten als reactie op **solistisch optreden dogmatische pastors** (stopzetten locatie-eigen vieringen, ontslag van vrijwilligers, saneren repertoire van koren)

Bisdom Haarlem-Amsterdam

- Parochiefusies bijna afgerond (tussenfase Personele Unie)
- Meest kleinere verbanden; enkele experimenten met lichtere vorm van Personele Unie (federatief verband)
- (Inmiddels) minder rigoureuus kerksluitingenbeleid
- Meeste problemen als gevolg van verscherping richtlijnen

*" **Wormerland**: Ook wij hebben in onze parochie momenteel te maken met de harde lijn die hulpbisschop Hendriks aanhoudt. Wij zijn een actieve en levendige parochie met ca 300 vrijwilligers à la de **Jozef-parochie in Zaandam**, die ernstig in beraad heeft genomen om op zichzelf door te gaan. Voor ons ligt een uittreding niet direct voor de hand omdat wij zeer gehecht zijn aan ons fraai kerkgebouw, dat met zoveel liefde in stand wordt gehouden. Echter onze nieuwe pastor maakt het ons bijzonder lastig met zijn dwingend en autoritair optreden."*

*"Op dit moment getuige van de verwoesting van de parochie **Hoorn** waar ik binnen een team van 10 collega's 20 jaar heb mogen werken aan de opbouw van wijkgemeenschappen in onderling verband van de parochie Hoorn."*

"Lokale geloofsgemeenschap waarheen?"

Bezielend Verband Utrecht en

Professorenmanifest

Overige bisdommen

Bisdom Groningen en Roermond

- Stimuleren i.p.v. opheffen en centraliseren lokale geloofsgemeenschappen
- Daardoor aanzienlijk minder rigoureuze kerksluitingenbeleid met veel meer oplossingsmogelijkheden (kerk samen met PKN, multifunctioneel gebruik)
- Ook federatieve samenwerkingsvormen (m.n. Roermond)

Mgr. De Korte: "Ik sluit alleen in uiterste noodzaak een kerk, en dan nog zal ik er alles aan doen om de lokale geloofsgemeenschap te behouden"

Mgr. Wiertz: "Ik sluit geen kerken in dorpen"

Bisdom Rotterdam en Breda

- In grote lijnen vergelijkbaar beleid met Utrecht, maar meer stapsgewijs en "geruislozer" (ook m.b.t. aanscherping richtlijnen en verboden)
- Federatieve samenwerkingsverbanden (m.n. Rotterdam) worden vervangen door fusies ("*Is eenvoudiger voor pastoor*")

Mogelijke lichtpuntjes

- Sluiting Brummen: Pyrrusoverwinning Mgr. Eijk?
- Afwijzing door Maliebaan van aanvraag tot onttrekking eredienst van 2 kerken regio Zwolle
- Fusiepastoors lijken sinds kort meer eigen beleidsruimte te claimen en te krijgen
- Vacature bisdom Den Bosch (Roermond?)
- Aanstaande reorganisatie bisdommen?
- Promotie kardinaal Eijk?
- Groeiend zelfbewustzijn lokale geloofsgemeenschappen

Wat te doen?

Toegeven/schikken: verdampen van de geloofsgemeenschap; slechts klein deel gelovigen gaat naar eucharistisch centrum

Vechten voor behoud gemeenschap

- **Binnen richtlijnen** en hopen op betere tijden (bijv. Antonius)
- **Eigen weg kiezen.** Mogelijke consequenties:
 - buiten RK-kerk verklaard worden
 - bisschoppelijk verbod op voorgaan van priester, diaken of pastoraal werker; dreigen met excommunicatie.
 - sacramenten worden ongeldig verklaard.
 - dreigende splijting geloofsgemeenschap

Groeiend aantal hoopgevende en succesvolle voorbeelden van bloeiende en vitale verzelfstandigde gemeenschappen.

Vitaliseren lokale geloofsgemeenschap

Het fundament van je geloofsgemeenschap versterken -ondanks beperkingen en verboden- in vieren, leren en dienen.

Vanuit voorbeelden Veldhoven, Brummen, Antonius, Klaarenbeek:

- Reflectie door Jozef Wissink en Denis Hendrickx
- Onderlinge gedachtewisseling

DE KARDINAAL

Net als op de synode!

DIALOOG
OPEN
GESPREK
+
VOORAL
LUISTE-
REN !!!

En toch is er
maar ÉÉN
waarheid!

Brief aan
H. Vader
Wij zijn het
óneens met uw ...
.....
Raymond Burke
George Pell
Wim Eijk
(13 kard.
oh nee, 9)

KARDINAAL
EJK

Tekst: Martin Nieboer Cartoons: Kal (The Economist) & Puijs (De Telegraaf)

"Lokale geloofsgemeenschap waarheen?"

Lied om mee te gaan (GvL 655)

Wij moeten gaan; aan 't lied van bevrijding
voegden we weer een eigen refrein,
zagen rondom de glans van herkenning
hoe we elkaar tot Verbondgenoot zijn.
Vonden het Woord, eerder gehoord,
als nieuwe bron op eigen terrein.

Laten we gaan. Geloof in de zegen
die onze God steeds toegezegd heeft,
in niemandsland soms worst'lend verkregen
maar die ons hoop, moed en waakzaamheid
geeft.

Neem van hier mee, het vaste idee
Licht blijft de kern, vaak tastend beleefd.

Neem bij het gaan de mantel van vrede
die we behoedzaam om mogen slaan,
waarin de Naam vol kleur is geweven.
Vage beschutting in mensenbestaan.
In de woestijn, vruchten en wijn:
vrede en zegen! Laten we gaan.

"Lokale geloofsgemeenschap waarheen?"

Bezield Verband Utrecht en

Professorenmanifest